

Tematické okruhy ke SZZ
z předmětu URO/QZB2 – Italská a románská lingvistika
Bakalářské studium

V rámci ústní zkoušky si student losuje dvě otázky:

- 1) Okruh A–C
- 2) Okruh D

A – Fonetika a fonologie italštiny

1. Fonetika - definice, předmět studia, druhy. Fonetika a fonologie, hláska a foném. Fonetická a fonologická transkripce.
2. Mluvní orgány a jejich funkce. Akustická stránka lidské řeči.
3. Klasifikace italských hlásek (v konfrontaci s češtinou).
4. Systém italských samohlásek a polosamohlásek, jejich popis, příklady realizace. Délka samohlásek (kvantita).
5. Vokální skupiny: hiáty a diftongy.
6. Systém italských souhlásek, jejich popis, příklady realizace. Konsonantické skupiny, zdvojené souhlásky a jejich realizace, fonosyntaktické zdvojení.
7. Zvuková výstavba souvislé promluvy (Intonace, melodie, přízvuk, elize, apokopa).
8. Vztah mluvené a psané podoby jazyka (grafémy a fonémy, přízvuk, intonace, interpunkce).

B – Italská lexikologie

9. Lexikologie a její předmět: lexikální jednotky (slova, lexémy), slova jednoduchá a konstruovaná. Lexikografie: typy a struktura slovníků, hlavní slovníky italského jazyka.
10. Současné italské lexikum a jeho původ. Způsoby obohacování slovní zásoby.
11. Derivace (prefixace, sufixace, parasyntéza, alterace).
12. Kompozice (kompozice moderní, klasická, neoklasická, víceslovná pojmenování).
13. Lexikální sémantika (lexikální vs. gramatický význam; významové vztahy synonymie, antonymie, polysémie, hyponymie, hyperonymie; homonyma; sémantické pole).
14. Lexikální kombinatorika: volné vs. omezené kombinace, kolokace.
15. Vypůjčky, internacionalizace lexika. Jazykové plánování v Itálii a v ČR.

C – Italština v kontextu románských jazyků

16. Lidová latina a románské jazyky (Latina klasická a lidová, proces romanizace)
17. Diferenciace lidové latiny, vznik italštiny (hlavní fonetické, morfologické a syntaktické změny)

D – Italská morfosyntax

1. Třídění slov, slovní druhy; kritéria pro zařazení ke slovnímu druhu; rozdíly mezi italským a českým pojetím.
2. Substantiva – charakteristika, typologie, morfologické kategorie a syntaktické funkce, flexe substantiv.
3. Adjektiva kvalifikační – charakteristika, typologie, morfologické kategorie a syntaktické funkce, flexe adjektiv.
4. Člen - tvoření a použití, jeho české ekvivalenty.
5. Determinační adjektiva – funkce a formy jednotlivých typů
6. Zájmena – funkce a formy jednotlivých typů
7. Číslovky a číselné výrazy, jejich klasifikace a užívání
8. Neohebné slovní druhy
9. Morfologické kategorie italských sloves (přehled).
10. Systém slovesných časů v indikativu, tvoření a funkce.
11. Systém slovesných časů v konjunktivu, tvoření a funkce.
12. Jmenné tvary sloves, tvoření a funkce.
13. Časová souslednost v indikativu a v konjunktivu. Přímá a nepřímá řeč.
14. Konjunktiv ve vedlejších a hlavních větách.
15. Slovesa plnovýznamová a pomocná, polopomocná slovesa a opisné slovesné vazby - jejich funkce a použití.
16. Vid a povaha slovesného děje. Prostředky vyjádření PSD a vidu v italštině.
17. Věta a výpověď, syntaktická a komunikační struktura věty, typologie syntagmat.
18. Přísudek jako syntaktické a/nebo sémantické centrum věty. Přísudek slovesný a jmenný. Shoda přísudku s podmětem a s předmětem.
19. Aktanty: podmět, předmět přímý, předmět nepřímý (vč. původce děje). Konstrukce, které mění valenční strukturu (pasivum, zvrtné a neosobní konstrukce, faktitiva).
20. Mimovalenční doplnění slovesa.
21. Pořádek slov ve větě, bezpříznakový a příznakový slovosled, aktuální členění dislokace.
22. Druhy vět podle postoje mluvčího (modalita): zápor, otázka, rozkaz. Modální slovesa.

Literatura

- D'Achille Paolo, *L'Italiano contemporaneo*. Bologna, Mulino, 2003.
- Dardano M., Lessico e semantica, in: Sobrero A. (a cura di), *Introduzione all'italiano contemporaneo, Le strutture*, Laterza, Roma-Bari, 1993.
- Dardano M., Trifone P., *La nuova grammatica della lingua italiana*. Bologna, Zanichelli, 2006.
- Grossmann, M. - Rainer, F. (a cura di), *La formazione delle parole in italiano*, Tübingen, Max Niemeyer Verlag, 2004.
- Hamplová, S. *Mluvnice italštiny*, Praha: Leda, 2004.
- Hamplová, S., *Mluvnice italštiny*, Praha, Leda, 2004.
- Ježek E., *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*. Bologna, Mulino, 2005.
- Maturi P., *I suoni delle lingue, i suoni dell'italiano. Introduzione alla fonetica*. Bologna, Mulino, 2006.
- Nespor, M., *Fonologia*. Bologna, Mulino, 1993.
- Pačesová, J., *Úvod do obecné fonetiky a fonologie. Fonetika italštiny*. Brno, Masarykova univerzita, 1998.
- Radimský, J., *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií*, České Budějovice, Jihočeská univerzita, 2003.
- Radimský, J., *Les composés italiens actuels*. Paris, CRL, 2006.
- Renzi L.: *La grande grammatica italiana di consultazione* (3 volumi)
- Sabattini F.: *La comunicazione e gli usi della lingua*, Loescher, Torino, 1984, 1990, p. 149 – 502.
- Salvi G. – Vanelli L.: *Nuova grammatica italiana*, Mulino, Bologna, 2004.
- Scalise, S., *Morfologia*, Bologna, Mulino, 1994.
- Štichauer P., *Tvoření slov v současné italštině*. Praha, Karolinum, 2007.